Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Lausunto

25.2.2025

EU/338/2025
EU/338/2025-MMM-1

Asiantuntijalausunto; Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 25.02.2025 klo 10.45 / E 3/2025 vp

Neuvotteleva virkamies Markus Schulman

Komissio antoi 28.1.2025 ehdotuksen (COM (2025) 34) asetukseksi lisätullien asettamisesta useille Venäjältä ja Valko-Venäjältä tuleville maataloustuotteille sekä tietyille typpipohjaisille lannoitteille.

MMM yhtyy UM:n laatimassa perusmuistiossa EU/398/2025-UM-3 esitettyyn kantaan ja korostaa kannan mukaisesti, että Suomi pitää tärkeänä lannoitteita koskevaa siirtymäaikaa sekä lannoitteiden hintakehityksen seuraamista. On tärkeätä, että komissio reagoi tilanteeseen tarvittaessa ja helpottaa esimerkiksi tullisuspensioiden muodossa lannoitteiden saatavuutta.

Ehdotuksen maataloustuotteiden osalta tuonti Venäjältä on ollut verrattain pientä, eikä ehdotuksen mukaisista tullien korotuksista odoteta aiheutuvan merkittävää sopeutumistarvetta.

Eurooppalaisella tasolla lannoitetuotannon iso riippuvuus Venäjästä ja Valko-Venäjästä on haavoittuvuus.

EU:n tasolla riippuvuus venäläisestä tai valkovenäläisestä raaka-aineesta on tiedostettu ja sitä onnistuttiin jo jonkin verran vähentämään. Venäläisten typpilannoitteiden tuonti on kuitenkin ollut jälleen kasvussa, ja vuonna 2024 se ylitti 30 % tuonnista, mikä on nähty johtuvan Venäjän tarkoituksellisesta toimesta ajaa alas eurooppalaista lannoitetuotantoa. Lannoitteita koskevan strategisen riippuvuuden vähentäminen sisältyy myös vasta ilmestyneeseen komission tiedonantoon maatalouden ja ruoan visiosta.

Suomalainen lannoitemarkkina on keskittynyttä: suurimmalla toimijalla on arviolta 70-80 prosentin markkinaosuus. Samalla on kuitenkin muistettava, että Suomen lannoiteteollisuuden suurin toimija on kansainvälinen suuryritys. Suomessa lannoitteiden ja niiden raaka-aineiden itätuonnin nopea vähentäminen todennäköisesti keskittäisi kotimaista lannoitemarkkinaa entisestään.

Maatalouden kannattavuus on kroonisesti heikko ja lannoitteiden hintojen mahdollinen kohoaminen heikentäisi kannattavuutta, mikä voisi ajan mittaan vaikuttaa kielteisesti myös huoltovarmuuteen.

Lannoitemarkkinoiden läpinäkyvyyttä tulisi lisätä niin Suomessa kuin EU:ssa, jotta markkinoiden ennakoitavuus ja kilpailu varmennetaan tilanteessa, jossa lisätullien myötä sektorin raaka-ainehuoltoa järjestellään uudelleen

Venäjän osuus maailman lannoitemarkkinoista on raaka-aineesta (typpi, fosfori, kalium) riippuen 10 - 20 % eli merkittävä maailman ruokaturvan kannalta. EU:n Venäjää vastaan asettamilla pakotteilla ei ole haluttu estää Venäjän ja kolmansien maiden välistä lannoitekauppaa, koska sillä on merkitystä globaalille ruokaturvalle.

Valtaosa Venäjältä Suomeen saapuvasta tavaravirrasta on lannoitetransitiota, joka on jatkanut Suomesta matkaa maailmanmarkkinoille.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	0295 16001 +358 295 16001		kirjaamo.mmm@gov.fi